

предоставление услуг (22,32); предоставление прочих коммунальных, социальных и персональных услуг (19,22).

3) 13 отраслей с низкой нагрузкой, со значениями ниже среднеотраслевого: производство и распределение электроэнергии, газа и воды (17,64); строительство (17,08); производство резиновых и пластмассовых изделий (15,19); текстильное и швейное производство (14,80); гостиницы и рестораны (14,76); образование (13,43); химическое производство (13,03); металлургическое производство и производство готовых металлических изделий (11,54); оптовая и розничная торговля; ремонт автотранспортных средство, мотоциклов, бытовых изделий и предметов личного пользования (11,37); производство целлюлозы, древесной массы, бумаги и изделий из них (10,15); рыболовство, рыбоводство (10,02); производство кожи, изделий из кожи и производство обуви (8,56); здравоохранение и предоставление социальных услуг (8,47); деятельность воздушного транспорта (6,66); обработка древесины и производство изделий из дерева и пробки (5,54); сельское хозяйство, охота и лесное хозяйство (2,6).

Причем обрабатывающие производства в среднем несут налоговую нагрузку выше совокупной среднеотраслевой (22,89), что не позволяет удовлетворительно оценить действенность и приоритеты российской налоговой политики. Настораживает неизменность сложившейся ситуации.

Налоговая нагрузка других отраслей гораздо ниже, при этом разница между показателями первой и последней отрасли рейтинга (производство электрооборудования, электронного и оптического оборудования и сельское хозяйство, охота и лесное хозяйство) более чем 25 раз в 2011 г.

Такой разный уровень налоговой нагрузки во многом обусловлен разной структурой производственных затрат. В отраслях обрабатывающего сектора доля затрат на приобретение сырья и материалов выше, чем в отраслях добывающего сектора и сфере услуг. Кроме того, значительную долю затрат во всех отраслях составляет фонд оплаты труда, соответственно затраты и прибыль отраслей сильно зависят от численности работников и уровня заработных плат. Этот тезис подтверждается при сопоставлении уровня рентабельности в отраслях российской промышленности.

Экономика России функционирует в рамках экспортно-сырьевой модели, характерной для многих стран, обладающих богатыми сырьевыми ресурсами.

По результатам отраслевого анализа налоговой нагрузки в России выявлены тенденции межотраслевого распределения налоговой нагрузки:

- чрезвычайно высокая степень неравномерности распределения налоговой нагрузки по отраслям и видам экономической деятельности;
- высокую налоговую нагрузку несут производственные отрасли;
- отсутствие комплексного налогового подхода к формированию эффективных стимулов повышения инновационной активности предприятий различных отраслей.

Олександра ЖИДЯК

Науково-дослідний фінансовий інститут
ДННУ «Академія фінансового управління»
Міністерства фінансів України, м. Київ

УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОГО МЕХАНІЗМУ СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АГРОСФЕРИ

Важливою умовою зростання економіки України є активізація інвестиційної та інноваційної діяльності, зокрема в аграрній сфері. Тим не менше, сучасний стан розвитку вітчизняної економіки характеризується певним уповільненням інноваційних процесів, падінням інноваційної активності аграрних підприємств. Незважаючи на значний прогрес у дослідженні теоретичних і практичних засад активізації інноваційних процесів, у сфері їх фінансового стимулювання залишаються

нерозв'язані питання.

Активізація участі держави у формуванні інноваційно-інвестиційного потенціалу економіки, розробка і реалізація грошово-кредитної політики сприяння її інноваційному розвитку та посилення стимулюючої функції бюджетно-податкової політики у своїй сукупності забезпечують становлення системи державного фінансового регулювання інноваційної сфери. Водночас, ця система сприяє розгортанню ринкових механізмів стимулювання інноваційної діяльності агросфери, створює умови для дії фінансових інструментів впливу на інноваційний агробізнес [3, с. 154].

Фінансовий механізм стимулювання інноваційної діяльності агросфери може бути представлений як цілісна система взаємопов'язаних елементів мотивації до концентрації власних і використання запозичених фінансових ресурсів для проведення науково-технічної діяльності та комерційного освоєння її результатів у національній економіці та на світових ринках аграрної продукції.

Фінансовий механізм стимулювання інноваційної діяльності агросфери потребує постійного удосконалення, спрямованого на максимальну активізацію інвестиційного потенціалу, оптимізацію податкової, амортизаційної, кредитної та митної політики. У зазначеному контексті пріоритетним завданням є створення додаткових стимулів залучення коштів населення для інвестування в інноваційну сферу, що підвищить вплив фінансового механізму на активізацію інноваційного розвитку агросфери. Для цього необхідно суттєво змінити політику доходів, усунути досить значний розподіл населення за рівнем доходів і зниження вартості робочої сили, здійснити перерозподіл національного доходу на користь доходів найманих працівників.

Отже, до основних напрямів удосконалення фінансового механізму стимулювання інноваційної діяльності агросфери слід віднести:

- розроблення спеціального режиму оподаткування аграрних товаровиробників через визначення та впровадження податкових пільг на підґрунті чітко визначеної мети;
- створення сприятливих умов доступу аграрних підприємств до джерел фінансування інноваційної діяльності через розробку і впровадження стимулюючих заходів;
- вдосконалення та розвиток законодавства щодо стимулювання інноваційної діяльності агросфери;
- врахування інтересів держави як суб'єкта згаданого фінансового механізму стимулювання та інших учасників інноваційного процесу як об'єктів такого стимулювання.

Використання фінансового механізму має значний потенціал позитивного впливу на розвиток інноваційної діяльності агросфери через встановлення обґрунтованих пропорцій розподілу та використання фінансових ресурсів учасниками інноваційного процесу. Здатність цього механізму розв'язувати проблеми переходу аграрної сфери економіки України до інноваційної моделі розвитку є свідченням необхідності його активного використання в господарській практиці.

Література

1. *Заболоцький Б.Ф. Економіка й організація інноваційної діяльності / Б.Ф. Заболоцький. – Львів: Вид. центр «Новий Світ-2000», 2007. – 454 с.*
2. *Микитюк П.П. Аналіз інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств: монографія / П.П. Микитюк. – Тернопіль: ТНЕУ, 2009. – С. 7-53.*
3. *Попова О.Л. Сталій розвиток агросфери України: політика і механізми. Монографія / О.Л. Попова. – К.: Інститут економіки та прогнозування НАН України, 2009. – 352 с.*
4. *Танклевська Н.С. Фінансова політика сталого розвитку аграрних підприємств України: теорія, методологія, практика. Монографія / Н.С. Танклевська. – Херсон: Айлант, 2010. – 376 с.*

Юрій ЖУРАВЕЛЬ
ПАТ «Укрсоцбанк»